

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

hominem dilectio illo cōtinetur mandato: quem
& secundum hominem, magis quam nos, sed non
quantum Deum, debemus diligere: quia in quan-
tum est homo, minor est Deo.

Quibus modis dicitur proximus.

Hic notandum est proximum dici diuersis mo-
dis, scilicet, conditione primæ natiuitatis, spe con-
uersationis, propinquitate cognationis, & ratione
beneficii exhibitionis.

DE ORDINE DILIGENDI, QUID PRIUS,
quid posterius.

DISTINCT. XXIX. A

*De charita-
te quantum
ad diligendi
ordinem.
Can. 2. a in
l. de doct.
Christ. cap.
27. in prin-
cip.*

Post prædicta de ordine charitatis agendum est,
quia dicit sponsa, Introduxit me Rex in cellam
vinariam, & ordinauit in me charitatem. Videamus
ergo ordinem, quid prius, quid posterius esse
debeat: peccat enim, qui præposterè agit. Nam scire
quid facias, & nescire ordinem faciendi, non
est perfectæ cognitionis. Ordinis namq; ignoran-
tia conturbat meritum formam. Ordinem au-
tem diligendi Aug. insinuat dicens, ipse est, qui or-
dina: am habet dilectionem: ne aut diligit, quod
non est diligendum aut non diligit, quod diligen-
dum est: aut æque diligit, quod minus vel amplius
diligendum est, aut minus vel amplius, quod æque
diligendum est. Omnis peccator, in quantum pec-
cator est, non est diligendus: & omnis homo, in
quantum est homo, diligendus est propter Deum,
Deus vero propter seipsum: & Deus propter se om-
ni homine amplius diligendus est, & amplius
quisq; debet Deum diligere, quam seipsum. Item,
amplius alius homo diligendus est: quam corpus
nostrum: quia propter Deum omnia ista diligen-
da sunt, & potest nobiscū Deo homo perfrui, quod
non pōt corpus nostrū: quia corpus per animā vi-
uit, qua fruimur Deo. Audisti aliqua de ordine cha-
rita-

ritatis; vbi expressum est nos amplius debere diligere Deum quam oēs homines, vel nos ipsos: & amplius animā alicuius hominis quā corpus nostrum. In enumeratione etiam quatuor diligēdorum superius posita: pri^o ponitur quod supra nos est: secundo quod nos sumus: tertio quod iuxta nos est: quarto, quod infra nos est, vbi ordo diligēdi insinuari videtur ex ratione enumerationis. Non est a. apertum vtrū omnes homines pariter diligere debeamus, & tātum quantū nos vel min^o.

An omnes homines pariter diligendi sint. B

Vnde etiam super hoc sæpe mouetur quæstio, quā perplexam faciunt Sanctorum verba varie prolata. Quidam n. tradere vidētur, quod pari affectu omnes diligendi sint: sed in effectu i. in exhibitione obsequii distinctio obseruanda sit. Vnde Aug. *Lib. de doc. Chri. 1. cap.* Omnes homines æque diligendi sunt: sed cum omnibus prodesse non possit, his potissimum consulēdum est, qui pro locorum & tēporum, vel quarumlibet rerum opportunitatibus cōstrictius tibi, quasi quadā sorte iūguntur. Pro sorte n. habēdum est, quo quisq; cibi temporaliter colligatus adhæret: ex quo eligis potius illis dandum esse. Itē super Epist. ad Gal. Operemur bonum ad omnes, *August. ad Gal. 6. c.* maxime autē ad domesticos fidei, i. ad Christianos: omnib. n. pari dilectione vita æterna optāda est, et si nō omnib^o eadē possunt exhiberi dilectionis officia: quæ fratribus maxime sunt exhibēda, quæ sunt sibi inuicē membra, q. habēt eundē patrē, sc. Deum. His aliisq; testimoniis innitūtur, qui dicunt omnes homines pariter diligēdos esse charitatis affectu, sed in operis exhibitione differentiā.

Quæ his repugnare videntur. C

Quibus obuiat illud præceptum legis de diligēdis parentibus. Honora patrem tuum & matrem vt sis longæuus super terrā. Vt quid n. specialiter illud præciperetur de parentibus, nisi maiori dile-

*Matt. 23.
Deut. 5. d
To 5 ad illud
c. 44. Et sa.
mea san. in
Glo can. 2.
& apud O-
rigen.*

etione forent diligendi? Sed hoc illi referendum dicunt ad exteriorē exhibitionē, in qua præponendi sunt parentes. Vnde honora dixit, non dilige. Obuiat etiam illud, quod Hiero. super Ezech. ait, sc. vt ordinē charitatis, sicut scriptum est: Ordinauit in me charitatem post omnium patrem Deum, carnis quoq; patēr diligatur, & mater & filia, frater & soror. Ambr. quoq; diligendi exprimens ordinem super illud Cantic. cap. 2. Ordinauit in me charitatem, ait. Multorum charitas inordinata est: quod in primo ponunt tertium vel quartum Primo Deus diligendus est. secundo, parentes, inde filii, post domestici: qui si boni sunt, malis filiis præponendi sunt. Secundū hoc in Euāgelio ad cuiusq; dilectionem propriū ponit. Diliges Dñm Deum tuum ex toto corde tuo: & ex omnib. viribus tuis: & proximum tuum sicut teipsum: & inimicos nō ex tota virtute, nec sicut teipsum, sed simpliciter. Sufficit n. quod eos diligim⁹, & non odio habemus. Ecce ex præmissis aperte insinuatur, quæ in affectu charitatis distinctio sit habenda, vt differenti affectu non pari homines diligamus, & ante omnia Deum: secundo nos ipsos: tertio parētes, inde filios & fratres, post domesticos, demū inimicos diligamus. Sed inquirunt illi,

*Matth 12. d
Ordo diligen-
di hic ostenditur.*

quæ de ordine dilectionis supra dicuntur, esse referenda ad operum exhibitionē quæ differēter proximis exhibenda sunt. Primo parētibus, inde filiis, post domesticis, demū inimicis. Deū vero tā affectu q̄ obsequii exhibitione antē omnia diligendū.

Quod aliqui eorundem tantum proximos, quantum nos debere diligere tradunt. D

*In 8. li de tri
c. 8 in fine*

Quorum etiam nonnulli tradunt affectu charitatis tantum proximos esse diligendos, quantum nos ipsos diligimus: quod confirmant auctoritate August. qui ait. Nec illa iam quæstio moueat, quantum charitatis fratri debeamus impendere, quan-

sum

tum Deo incomparabiliter plus Deo quam nobis, fratri vero quantum nobis. Nos autem tanto magis diligimus, quanto magis diligimus Deum. Ex hoc & præmissis testimoniis Aug. asserunt omnes homines pariter esse diligendos à nobis, & tantum quantum nos. Deum autem plusquam nos, corpus vero nostrum minus quam nos vel proximos. Nec in enumeratione præmissa diligendorum ordinem diligendi assignari dicunt, sed tantum, quæ sunt diligenda.

Secundum alios non pari affectu omnes diligendi sunt. E

Verum quia præmissa verba Amb. ordinem diligendi secundum affectum magis, quam secundum effectum diligenter inuentibus explicari videntur, non indocte alii dicunt, non modo in exhibitione operis, sed etiam in affectu charitatis ordinem differentem esse statutum: ut ante omnia diligamus Deum, secundo nos, tertio parentes, quarto filios vel fratres & huiusmodi, postea domesticos, demum inimicos. Quod vero Aug. dicit pariter omnes esse diligendos, & pari dilectione omnibus vitam optandam, ita accipi potest, ut paritas non ad affectum referatur, sed ad bonum, quod eis optatur: quia charitate omnibus optare debemus, ut paria bona mereantur, sicut Apostolus dicit, Volo omnes homines esse sicut me. Opranda est enim minoribus perfectio minorum ut ipsi fiant perfecti, & sic parem mereantur beatitudinem, Vel pari dilectione, id est, eadem dilectione omnes diligendi sunt. Item quod ait. Ut tantum diligamus fratres quam nos, ita intelligi potest, id est ad tantum bonum diligamus fratres ad quantum nos: ut tantum bonum ei optemus in æternitate, quantum nobis etsi non tanto affectu. Vel ibi, Quantum similitudinis est, non quantitatis.

2. Cor. 7.

Questio de parentibus bonis & malis, quomodo diligendi sunt. F

Solet etiam queri, si parentes nostri sunt mali, vel

Ss 2

filij

fili, vel fratres, an magis vel minus diligendi sine aliis bonis, hac ratione nobis non copularis. Videtur, quod magis sint diligendi boni, qui nobis carne non sunt coniuncti, quam mali carne coniuncti: qui nobis sunt coniuncti corde glutino charitatis. Sanctior est n. copula cordium quam corporum. Unde Beda de illis Verbis Dñi. Mater mea & fratres mei hi sunt, qui Verbum Dei faciunt: ait. Non iniuriose negligit matrem, nec mater negatur, quæ etiam de cruce agnoscitur: sed religiosiores monstrantur copulæ mentium quam corporum. Veruntamen latebrosa quæstio est hæc, nec à nobis plene absoluenda: properantibus ad alia. Mouemur n. ex verbis illis, quibus inimicos non ex tota virtute, non sicut teipsum iubet diligere, sed simpliciter. Sufficit n. quod diligimus, & non odio habemus. Quod non ita accipiendum est, quasi sufficiat tibi diligere inimicum & non sicut teipsum: quia omnes & amicos & inimicos, sicut teipsum diligere debes. Sed ad ostendendum gradus diligendi Deum & proximum & inimicum, qui tamè proximus est, propria Dñs ponit cum alio. Diliges Deum ex tota virtute tua, & proximum, sicut teipsum, non ait. Ex tota virtute, vt ostendat proximum diligendum minus quam Deum. Dicit etiam, diligite inimicos nec addit. Ex tota virtute, nec sicut teipsum, sed simpliciter. Sufficit n. quod diligamus, & non odio habeamus, i. sufficit dicere, vt diligamus & odio non habeamus: non quin eos diligere debeamus sicut nos, quia proximi sunt, sed sufficit si eos minus diligimus, quam alios proximos, quod locutionis genus innuit.

Questio Augustini in libro Retractationum.

Quæri etiam solet, cur dominus præcepit diligere inimicos, cum alibi præcipiat odio habere parentes & filios. Ad quod dicendum est, duo esse diligenda in homine, naturam & virtutem: vitium

vero

*Beda ad ca.
8. Luca ex
Ambr. ad
eundem lo-
cum.*

*Matth. 12. d
Luca. 8. d
Marci 1. d
Ioan. 19. e*

Matth. 22. d

Luc 6. e

*Luca. 14.
Aug. lib.
Retract 1.
cap 19. in
medio. 10. 1.*

vero & peccatum odiendum. Et parentes ergo in quantum mali sunt: odiendi sunt, & inimici diligendi, in quantum homines. Diligamus ergo inimicos lucrandos regno Dei, & odiamus propinquos si impediunt nos à regno Dei: & in omnibus cõmuniter naturam diligamus, quam Deus fecit.

De gradibus charitatis.

H

Sciendum quoq; est diuerfos esse gradus charitatis. Est n. charitas incipiens, proficiens, perfecta, perfectior, perfectissima. Vnde Aug Perfecta charitas hæc est, vt quis paratus sit pro fratribus etiã mori. Sed nunquid mox vt nascitur, iam prorsus perfecta est? immo vt perficiatur, nascitur, cum fuerit nata nutritur, cum fuerit nutrita roboratur, cum fuerit roborata perficitur, cum ad perfectionem venerit: dicit. Cupio dissolui, &c. Hic aperte progressus & perfectio charitatis insinuatur, quam perfectionem etiam Veritas commendat, dicens. Maiorem hac dilectionem nemo habet, quam vt animã suam ponat quis pro amicis suis. Quod vtiq; dictum est de opere dilectionis: quia maior dilectionis effectus non est, quam ponere animam pro aliis. Nec te moueat quod ait, Pro amicis: qui enim ponit animam pro amicis, ponit & pro inimicis, ad hoc vt ipsi fiant amici.

Aug. super Ioan. ep. ca. nonicam Tract. 5. tom. 9.

Philip. 1. c. Ioan. 15. b.

SI MELIUS EST DILIGERE AMICOS

quam inimicos vel è conuerso.

DISTINCT. XXX.

A

Hic solet quæri, quid potius sit plurisque meriti diligere amicos, an diligere inimicos. Sed hæc comparatio implicita est. Si enim conferatur dilectio amicorum tãtum dilectioni amicorum & etiam inimicorum, perspicua est absolutio. Sed si in aliquo vno homine, qui diligit simul amicum & inimicum, quid horũ potius sit quærat, obscura est responsio: quia de motu mentis agitur, de quo nõ est nobis facile iudiciũ, an vnus & idẽ motus sit er-

De charitate quantum ad meriti perfectionẽ.

SS 3

ga amè-